

EMSL
Kodanikeühenduste liit

MAJAN- DUS- AASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2009
aruandeaasta lõpp: 31.12.2009
nimi: Eesti Mittetulundusühingute
ja Sihtasutuste Liit MTÜ
registrikood: 80005069
aadress: Rotermanni 8, 10111 Tallinn
telefon: 664 5077
e-post: info@ngo.ee
veeb: www.ngo.ee

Sisukord

Sisukord	2
Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	15
Tegevjuhtkonna deklaratsioon	15
Bilanss	16
Tulemiaruanne	17
Rahavoogude aruanne	18
Netovara muutuste aruanne	19
Raamatupidamise aastaaruande lisad	20
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	20
Lisa 2 Raha	22
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	22
Lisa 4 Materiaalne põhivara	22
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	23
Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	23
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	23
Lisa 8 Muud tulud	24
Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud	24
Lisa 10 Tööjõukulud	25
Lisa 11 Kasutusrent	25
Lisa 12 Seotud osapooled	25

Tegevusaruanne

Eesti kodanikuühiskond aastal 2009

2009. aasta märksõnaks oli kõikjal maailmas majanduskriis ning nagu kogu Eesti elu, mõjutas see ka kodanikuühiskonda. Statistikaameti andmeil langes sisemajanduse kogutoodang aasta varasemaga võrreldes 15-16%. Tagasilöökkodanikuühenduste jaoks ei ole olnud siiski nii suur nagu võis karta või näha teistes ühiskonnasektorites. Üks põhjus võib olla see, et kodanikuühendused Eestis pole tervikuna kunagi saanud nautida rahaliselt väga külluslikke perioode ning olgugi seekordsed kärped eelarvetes valusad, tõdesid paljud, et on hakkama saanud ka palju raskemates tingimustes.

Samuti ei pruukinud kriisi põhi 2009. aastal kolmanda sektori jaoks veel käes olla, kuna paljud ühendused jätkasid veel projektitoetuste kasutamist, mida nad olid saanud eelmistel aastatel. Nagu langusele eelnenud majanduskasvu viljad jõudsid kolmandasse sektorisse hilinemisega, võib eeldada, et sama toimub ka majanduslanguse mõjudega.

Nagu äri- ja avalikus sektoris, nii on ka enamik kodanikuühendusi pidanud karpima oma eelarveid, samas kui vajadus ühenduste tegevuse järele nii teenuste pakkumisel kui huvikaitse alal on rasketel aegadel tavalisest suuremgi. EMSLi suvel läbi viidud uuring "Suutlik sektor" majanduslanguse mõjust ühendustele näitas, et kolmandik vastanud organisatsioonidest olid vähendanud oma pakutavate teenuste mahtu, kõige sagedamini sihtrühmade nõustamist ja lastele suunatud tegevusi, kes ei ole ise maksejõulised.

Kuuendikul juhtudel oli vähendatud või edasi lükatud arendustegevusi ja investeeringuid. Viimase puhul peab aga arvestama, et neid võimalusi oli ühendustel vähe ka enne majandussurutist, seega ei tähenda väike langus, et 5/6 ühendustest neid hoogsalt edasi teeks. Tuleb meeles pidada, et nii teenuste kui arendustegevuste vähenemise halb mõju avaldub pika aja jooksul.

Töötajate arvu oli küsitluses osalenutest pidanud vähendada viiendik ning kasvatada saanud üksnes kümnendik. Töökoormus, eriti administratiivsed tegevused (näiteks rohkem taotluste kirjutamist) oli kasvanud 2/3 organisatsioonidest. Suurenenud koormuse juures saab rääkida üha tõsisemast tööjõuprobleemist kolmandas sektoris, mistõttu satub ohtu ühenduste suutlikkusele oma eesmärgi täita.

Positiivselt poolelt on samas kasvanud Eesti inimeste soov tegutseda vabatahtlikena, lüüa kaasa kodanikualgatuslikes tegevustes ning laiemalt avalikus elus - kasvõi kandideerimise ja hääletamise aktiivsus mõlematel 2009. aasta valimistel, juunikuistel europarlamendi ja oktoobris toimunud kohalikel valimistel, ületasid selgelt senised rekordid, jõudes kohalike valimiste puhul lähedale juba viimaste Riigikogu valimiste omale.

"Suutliku sektori" uuringus märkisid liikmeskonna kasvu viimase aasta jooksul pea pooled, vabatahtlike kasvu enam kui kolmandik vastanutest. Vähenenud olid need üksnes 4-6% ühendustest. Kriisi positiivse mõjuna märkisid paljud vajadust oma tegevused ja eesmärgid põhjalikult läbi mõelda ja leida võimalusi efektiivsuse tõstmiseks. USA presidendi Obama administratsiooni käibeletastud lööklause "head kriisi ei tohi lasta raisku minna" on osutunud asjakohaseks ka selles kontekstis.

Ka on jätkunud mitmed varasemate aastate positiivsed arengud. Niihästi avalik kui ka kolmas sektor omavad paremaid oskuseid koostööks. Leidub üha rohkem näiteid erilaadsetest, kuid oma tegevusalal tulemuslikest kodanikuühendustest, samuti on tõusuteel meedia huvi ning ühenduste tegevused ja seisukohad leiavad üha enam kajastust.

Aasta enim kõneainet pakkunud kodanikualgatus oli "Teeme ära: minu Eesti" mõttetalgud 1. mail, mil rohkem kui 11 000 inimest kogunes üle Eesti mõttekodadesse, et arutada ideede üle, kuidas inimesed ise saaksid üheskoos Eesti või oma kodukoha elu paremaks muuta. Mitmed ideedest said kohe sama nädalavahetuse jooksul ellu viidud, paljud järgnevate kuude jooksul, samuti rajasid mõttetalgud teed mitmete uute võrgustike ja organisatsioonide tekkeks.

EMSL organisatsioonina 2009

EMSL on kodanikuühenduste liit, kelle visiooniks on läbimõeldud ja aktiivsel osalusel põhinev kodanikuühiskond, kus inimestel on soov, võimalused ja oskused positiivseid muutusi ellu viia. Meie missiooniks avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste huvide kaitsjana on seejuures arendada ühenduste tegevust toetavat keskkonda ja tugevdada ühenduste suutlikkust selles keskkonnas tulemuslikult tegutseda.

Sellest tulenevalt on EMSLi üldkoosolek kinnitanud meie strateegilised suunad aastateks 2008-11, millele tuginedes valmivad iga-aastased tegevuskavad. Aastaruandes anname kõigepealt ülevaate EMSLi kui organisatsiooni arengust 2009. aastal ning seejärel tegevuskava täitmisest ja olulisematest tähelepanekutest, millest loodetavasti on kasu ka teistele kodanikuühendustele ja huvilistele.

Liikmeskond ja võrgustik

EMSLi liikmeskond kasvas 2009. aastal 10 organisatsiooni võrra: liitusid Maarja Küla, Eesti Omanike Keskliit, MTÜ Spordiklubi Liikumine, Eesti Loomakaitse Selts, Eesti Reumaliit, Kodukant Harjumaa, Teaduse ja Kultuuri Sihtasutus Domus Dorpatensis, Tartumaa Rahvakultuuri Keskseits, Võsu Arengu Selts, Pelgulinna Sünnitusmaja, e-Riigi Akadeemia ning Balti Uuringute Instituut. Seoses tegevuse lõpetamisega lahkusid liikmeskonnast Avatud Kihnu Fond ja Arno Tali Sihtkapital. Viimane kolis lõplikult Eesti Rahvuskultuuri Fondi alla, kes on ka EMSLi liige. Aasta lõpu seisuga oli EMSLil 108 liikmesorganisatsiooni.

Stabiilselt on kasvanud ka meie võrgustik: kodanikuühendused, kes ei ole liikmed, aga kes saavad meilt infot ja annavad meile infot, räägivad soovi korral kaasa EMSLi seisukohtade kujundamises ja tegevustes, osalevad meie koolitustel või teistes ettevõtmistes. Selliseid otsekontakte on meil hinnanguliselt 3500-4000 organisatsiooniga. Rõõmustavaks arenguks siin on venekeelsete ühenduste infovõrgustiku tekkimine EMSLi juurde, kes aasta lõpuks moodustasid umbes 20% meie võrgustikust. Venekeelsete inimeste kõrvalejäämine kodanikuühiskonna alasest infost ja sellest tulenevalt ka nende nõrgem areng on olnud teema, millega EMSL pikema aja jooksul on tahtnud tegeleda ning 2009. aastal õnnestus see töö käivitada.

EMSLi üldkoosolek toimus 22. mail meie liikmesorganisatsiooni Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu majas Tallinnas, kus lisaks aastaruande kinnitamisele muudeti seoses uue mittetulundusühingute seadusega põhikirja ning arutati EMSLi olulisemaid tegevusi.

Nõukogu

EMSLi nõukogu koosseisus 2009. aastal muutusi ei toimunud. Alates 2008. aastast on nõukogu 10-liikmeline ning selle liikmete kompetentsid katavad erinevaid EMSLi tegevussuundi. Nõukogusse kuuluvad Maarja Mändmaa (esimees), Aare Hörn, Allar Jõks, Barbi Pilvre, Daniel Vaarik, Eimar Veldre, Kristina Mänd, Lagle Parek, Mall Hellam ja Rainer Nõlvak.

Nõukogu on liikmete valitud juhtorgan (volinike koosolek), kes teostab üldkoosolekute vahel järelevalvet EMSLi juhatuse tegevuse üle, seab pikaajalisemaid sihte ja otsustab igapäevategevuste raamidest väljuvaid küsimusi.

Kontor

EMSLi töötajatest jätkasid 2009. aastal Alari Rammo (teavitus ja poliitika), Anna Laido (poliitika), Elina Kivinukk (koolitus) ja Urmo Kübar (juhataja). Kristina Mänd jätkas arendusprogrammi "Taga targemaks" vedamist, aasta jooksul lisandusid Liisa Sveningsson Past (Hea Kodaniku toimetaja), Geroli Peedu (avalike teenuste projekti "Seitse ühe hoobiga" juht); suvel töötas manifesti projekti assistendina Martin Meitern. Ka "Teeme ära: minu Eesti" mõttetalgute projekt tõi meile mitmeid inimesi juurde, samuti kasvas mõttetalgutest välja ettevõtluse ja uute töökohtade projekt, mille projektjuhina töötas aasta lõpus meie juures Vello Tamm. Lisaks lõövad EMSLi tegemistes kaasa mitmed vabatahtlikud: näiteks ühenduste arendusprogrammi partnerid, aga ka abilised meie ürituste korraldamisel.

Oktoobris kolisime kontori Rotermanni kvartali Vanasse Jahulattu, kus õnnestus leida senisest soodsamad tingimused. Kontorit jagame mitme endise kaaslasega (Heateo Sihtasutus, Terve Eesti Sihtasutus, SINA noorteprogramm, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum, Tegusad Eesti Noored, Valgevene Uus Tee), aga ka uutega (Noored Kooli, Fairtrade, Mondo, Eesti Roheline Liikumine).

Rahastamine

EMSLi bilansimaht oli 31.12.09 seisuga 2,3 miljonit krooni ja aasta tuludeks jäi 5,7 miljonit (2008. 3,4 miljonit), kasvust suurem osa tuli talgupäevade projektist. Aruandeaasta tulem oli -33 528 krooni, mis ei tähenda halba majandamist, vaid aasta jooksul laekunud 1,5 miljonit krooni ei kajastu 2009. aasta tuluna, vaid järgmisel perioodil kulutamiseks oleva summa leiab bilansist kohustuste alt.

Materiaalset põhivara soetati 33 638 krooni eest, kolmele põhikohaga ja projektidega seotud tööjõule kulus 1 388 696 krooni (2008. aastal 995 373), millest 1,1 miljonit on sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsene kulu. Tegevjuhtkonnale maksti 252 000 krooni (2008. aastal 228 000).

Tuludest 5,2 miljonit olid sihtotstarbeliste projektidega seotud, 0,4 miljonit peamiselt põhikirjaliste eesmärkide täitmisega seotud ettevõtlustulu. Rahastajate lõikes moodustasid tuluallikatest eri fondid 61%, valitsusasutused 27%, omateenitud tulud 8% ning liikmemaksud 2%.

Erinevaid EMSLi tegevusi rahastasid 2009. aastal (tähestiku järjekorras): Avatud Eesti Fond, Balti-Ameerika Partnerlusprogramm, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Integratsiooni Sihtasutus, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Kultuuriministerium, Norra/EMP finantsmehhanismide Vabaühenduste Fond, Riigikantselei, Siseministerium (regionaalministri valitsemisalast), Swedbank, Tarkade Otsuste Fond, USA saatkond ja mitmed eraannetajad (Kristina Mänd, Jüri-Ott Salm, Jaak Vackermann ja Tiia Kurik). Täname kõiki, ja kontoriruumide eest OÜD Rotermann City ning Urmas Sõõrumaad.

Strateegilised eesmärgid ja nende saavutamine aastal 2009

EMSLi tegevuse strateegilised suunad jagunevad kolmeks:

- väärtused - tegutsemine selle nimel, et ühiskonnas suureneks teadlikkus vabaühenduste rollist ja nende tegevuse mõjust, soov ühendustes osaleda ja neid toetada;
- võimalused - tegutsemine selle nimel, et ühendustel oleks kättesaadav informatsioon ja teised ressursid, mis on vajalikud nende eesmärkide saavutamiseks, seda eelkõige suhetes avaliku võimuga;
- oskused - tegutsemine selle nimel, et Eesti vabaühendused oleksid hästi juhitud ja tulemuslikud ning ühenduste partneritel oleks vajalikud oskused tulemuslikuks koostööks.

Nende suundade all oleme sõnastanud täpsemad strateegilised eesmärgid, millest lähtuvalt on koostatud järgnev aruanne EMSLi tegevustest ja selle tulemustest aastal 2009.

1. Tegevussuund: väärtused

Eesmärk 1: korraldame üritusi, millega edendame siinset kodanikuühiskonna-alast mõtet ning tutvustame ja tunnustame vabaühenduste parimaid praktikaid

Olulisemad ettevõtmised olid:

Kodanikuühiskonna aasta tegijate tunnustamine 24. märtsil Riigikogus (aasta kodanikuühendus: Eesti Patsientide Esindusühing; aasta avaliku võimu esindaja: Riigikontroll; aasta äriettevõtte: Fontes PMP; aasta tegu: Gruusia abistamine; aasta missiooniinimene Tuulike Mänd). Loe lähemalt www.ngo.ee/tegijad.

Teeme ära: minu Eesti mõttetalgud 1. mail. EMSL oli ettevõtmise "juriidiline keha", kelle kaudu käisid suuremas osas taotlused ja aruandlus, lisaks püüdsime tuhatkonnale korraldajale toeks olla ideede läbiarutamise etapis ja kommunikatsioonis. Hiljem on EMSLis jätkunud kaks mõttetalgutest välja kasvanud projekti: ettevõtluse ja uute töökohtade loomise projekt ning avalike teenuste projekt "Seitse ühe hoobiga". Mõttetalgud oleme põhjalikumalt analüüsinud oma ajakirjas Hea Kodanik nr. 2/2009 (www.ngo.ee/heakodanik).

6. Eesti kodanikuühiskonna konverents "Hea kodaniku taimelava" 26. novembril Tallinnas, mis keskendus seekord kodanikuharidusele, küsides, kuidas luua soodsat keskkonda heade ja aktiivsete kodanike kasvuks. Esmakordselt viisime konverentsi teise päeva läbi maakondades, kus kohalikud kodanikuhariduse-teemalised konverentsid toimusid Paines, Pärnus ja Kuressaares. Loe lähemalt www.ngo.ee/konverents.

Konverents kui kunstiteos

Konverentsi korraldades on loomulikult esmatähtis nende sisu, ent isegi juhul, kui sul on suur ja oluline sõnum osalejatele ja kogu maailmale öelda, läheb see meile jäänud mulje põhjal sageli raisku, sest need üritused on sageli igavad ning osalejad lihtsalt väsivad üksluises "uued-slaidid-ekraanile-uus-esineja-pulti" päevas.

Seetõttu oleme püüdnud oma konverentsidele leida ka uusi vormi-ideid, mis säärase rutiini tekkimist ära hoiaksid. "Hea kodaniku taimelava" puhul kasutasime näiteks selliseid:

- osalejad ei istunud mitte ridades, vaid laudade ümber ning esinejad paiknesid vaheldumisi kahel laval või lausa laudade vahel. Ühel laval peeti ettekandeid, teisel vestlesid alustavad ja lõpetavad moderaatorid blokkide vahel teineteisega, luues eri teemade vahele "sildu".
- tavapärase kahe vaateleja asemel oli meil seekord viis: Henrik Roonemaa (ja tegelikult ka paljud konverentsil osalejad) hoidis huvilisi konverentsil toimuvaga kursis Twitteri vahendusel, Evelyn Sepp kommenteeris muljeid kohapeal, Jaan Pehk võttis nähtu-kuuldu kokku muusikalisteks väikevormideks ning Siiri Taimla ja Tanel Rannala jäädvustasid arutelusid joonistuste vormis. See võimaldas nii tavapärase jutustavate vaatelejate kõrval suuremat vaheldusrikkust kui ka hoida toimuvaga kursis neid huvilisi, kes ise osaleda ei saanud (Twitterit oleme muide kasutanud ka oma juhtimise jututubades)
- erinevaid teemasid ühendasid ka väikesed sketšid, milleks kaasasime konverentsi tiimi lavastaja Mart Kase ning kaks noort näitlejat, Liisa Pulk ja Mikk Jürjens. Sketšidega illustreerisime konverentsi läbivat ideed, et kodanikuharidus ei leia aset mitte üksnes koolis või ühenduste tegevuses, vaid täpselt samamoodi näiteks vestlustes, mida peetakse saunalaval või kohvikus.
- esmakordselt ei kasutanud me konverentsil ühtegi slaidipresentatsiooni: esinejad tulid, rääkisid oma lugusid, osalejad said kaasa mõelda ja julgema ka ise kõnelda. Mõnikord on slaidid loomulikult vajalikud, kuid sageli näeme, kuidas esinejad takerduvad nendesse ja kaotavad kontakti saaliga.

2010. aastal koostab EMSL ka ürituste korraldamise käsiraamatu.

Eesmärk 2: algatame ja osaleme avalikes diskussioonides kodanikuühiskonna teemal ning vahendame avalikkusele kodanikuühiskonna-alast informatsiooni

Meie ettevõtmistest leidsid 2009. aastal enim meediakajastust ja avalikkuse tähelepanu Minu Eesti mõttetalgud ning hea valimistava (nii europarlamenti kui kohalike valimiste ajal), aga niihästi meediahuvi kodanikuühiskonnaga seotud teemade vastu kui ka EMSLi suutlikkus oma tegemisi kommunikeerida on mõlemad aastaid olnud tõusuteel. Lisaks on EMSLi inimesed sageli esinenud erinevatel avalikel üritustel.

Eesmärk 3: loome avalikkusele kergesti kasutatava vabauhenduste andmebaasi, suurendamaks kolmanda sektori läbipaistvust ja võimaldamaks analüüsida ühenduste tegevuse tulemusi

Sellele eesmärgile me 2009. aastal oluliselt lähemale ei jõudnud. Suhtlesime neil teemadel küll Statistikaameti ning Registrate ja Infosüsteemide Keskusega, kuid ei jõudnud sellega süsteemselt tegeleda.

Eesmärk 4: osaleme kodanikuhariduslike õppeprogrammide väljatöötamises ja elluviimises.

Samuti küllaltki nõrk täitmine meie poolt. Aasta alguses osalesime paaril töökoosolekul ja arutelul uue õppekava teemal, aga seejärel ei jõudnud enam selles protsessis osaleda. Praktikast püüdsime oma panuse anda lisaks kodanikupäeva konverentsile (ja seda toetanud Hea Kodaniku numbrile 3/2009) mõne esinemisega karjäärinõustajatele ning koolides õpilastele. Need läksid küll kõik kenasti, aga ilmselt mingit suuremat mõju siiski sel polnud.

Eesmärk 5: tegutseme ise eeskujuliku ja vastutava vabauhendusena, olles kaasav, hooliv ja abivalmis organisatsioon ning hinnates oma tulemusi läbi ühiskondliku, majandusliku ja keskkondliku mõju.

EMSLi liikmeskond kasvas 2009. aastal rohkem kui kunagi varem sel aastatuhandel: 10 organisatsiooni võrra, stabiilselt laieneb ka meie võrgustik. Mitmete liikmetega on olnud sisulisi koostööprojekte, eriti valimistega seoses (vaata „Võimaluste“ alt), suhtluses oleme püüdnud hoida tavapärasest sõbralikkuse stiili ja oma hinnangul sellega ka toime tulnud. Ellu viimata on n-ö liikmete klubi idee, mis tooks liikmeid rohkem kokku ja aitaks kaasa nende omavahelisele suhtlemisele (mõningal määral küll täitsid sama eesmärgi meie suuremad üritused ja juhtimise jututoad, millest lähemalt „Oskuste“ all), samuti ei ole päris soovitud kujul kulgenud kaasamine kõikidesse olulistesse küsimustesse – just selle näol, et õhutada liikmeid rohkem kaasa rääkima ja teha see võimalikult mugavaks.

Kolmekordse tulemi osas mingeid muutuseid ei olnud: hoiame silma peal, et meie tegevustel oleks mõtet, et need ei oleks rahaliselt pillavad ja oleksid keskkonnale võimalikult vähekoormavad, aga need on kõik sellised jooksvad igapäevased tegemised. Keskkonnaaruannet sel aastal veel ei koostanud, küll aga alustame 2010 meie liikme, MTÜ-ga Ökomeedia koos projekti, kus võtame oma uue kontori (ka kolimine Rotermanni kvartalis oli üks 2009. aasta muutustest) ökojalajälje põhjalikuma vaatluse alla ning jagame selle tulemusi laiemalt.

2. Tegevussuund: võimalused**Eesmärk 6: jätkame EKAKi elluviimise ja arendamise eestvedamist**

Edasiliikumine oli vähene, ent mitte olematu. Varsti 10-aastaseks saav EKAK vajab värskendamist sellisele kujule, mis vastaks kodanikuühiskonna praegusele arengule ja kõneleks tänaste tegijatega, olgu siis avalikus või kolmandas sektoris. Seda teeme 2011-14 aastaks koostatava kodanikuühiskonna arengukavaga, mille lähteülesanne sai aasta lõpuks valmis ja valitsuse heakskiidu, mida omalt poolt ka kommenteerisime.

Eesmärk 7: algatame ja osaleme teisi kaasates ühenduste tegevuskeskkonda puudutava õigusloome ning heade tavade kokkuleppimise ja elluviimise protsessides

Et oli kahtede valimiste aasta, siis läks sellele suur osa meie tööajast. Kevadel koostasime koos ühenduste ja erakondadega hea valimistava, mille järgimise üle pidasime valvet nii europarlamendi kui ka kohalike valimiste kampaanias. Teadlikkus tavast nii erakondade seas kui ka meedias on saavutatud ning ühe aasta kohta on see rahuldav tulemus. Sügisene vabauhenduste manifest koondas ettepanekud kohalikele omavalitsustele tegevusteks, mida valla- ja linnavõimud saavad omalt poolt ja koos kohalike ühendustega ette võtta, et tegutsemiskeskond kodanikuaktiivsuseks oleks parem.

Aastavahetusel viisime läbi uuringu, millised manifesti ettepanekutest on linnades-valdades juba rakendatud ning milliste rakendamisel KOVID abi sooviksid, viimasega tegeleme 2010. aastal. Erilist tähelepanu kavatseme pöörata Tallinnale, kus ühenduste omavaheline koostöö ja suhted linnavõimuga nõrgemad kui mujal. Loe lähemalt www.ngo.ee/valimised ja www.ngo.ee/manifest.

Manifesti teemad, mida KOVid ise hindasid enim rakendunuks:

	Toimib	Oleks vajalik	Pole vajalik
1. Ühenduste võimalused kajastada oma tegevusi KOV infokanalites (kodulehekülg, valla- või linnaleht vms)	94%	4%	2%
2. Ühenduste võimalused taotleda lisaks projektitoetustele ka tegevustoetust oma tegutsemissuutlikkuse tõstmiseks	89%	7%	4%
3. Ühenduste võimalused saada KOVi poolt abi ja nõustamist (nt. juriidilistes küsimustes, äriplaani koostamisel, rahastamisvõimaluste, ruumide ja inventari leidmisel vms)	87%	8%	5%
4. Ühenduste esindajate osalemine linna/valla volikogu komisjonide töös	86%	13%	1%
5. Ühenduste rahastamise põhimõtete olemasolu ja avalikustamine	75%	20%	5%
6. Kaasarääkimisvõimaluste kättesaadavaks tegemine ka väiksema osalemisvõimalusega inimestele (nt. keskustest kaugemal elavad inimesed, puuetega inimesed jms)	74%	20%	6%
7. Tegusamate ühenduste tunnustamine KOV poolt	71%	23%	6%

Manifesti teemad, mida KOVid ise hindasid vähim rakendatuks ning nende huvi rakendamise vastu:

	Toimib	Oleks vajalik	Pole vajalik
1. Avalike teenuste ühendustele delegeerimise põhimõtete kokkuleppimine ja avalikustamine	14%	67%	20%
2. Avalikkuse ja ühenduste kaasamisvõimaluste kokkuleppimine ja avalikustamine	37%	52%	11%
3. Töötaja määramine omavalitsuses, kelle ülesandeks on avalikkuse ja kodanikuühenduste kaasamise korraldamine KOV otsustesse ning muu suhtlemine kodanikuühendustega	39%	23%	37%
4. Töögruppide nagu külavanemate ümarlaud, noorte- või eakate volikogud jms moodustamine kohaliku volikogu juurde	39%	43%	17%
5. Koolituste korraldamine linna/valla ametnikele ja volikogu liikmetele kodanikuühenduste olemuse, tegutsemise ja paremate praktikate kohta, ning ühisürituste korraldamine teineteise paremaks tundmaõppimiseks	43%	49%	8%
6. Linnas/vallas tegutsevate ühenduste avaliku andmebaasi moodustamine	43%	51%	6%
7. Ühendustele tehtavate rahaeraldiste ja hilisema aruandluse avalikustamine KOV kodulehel	46%	44%	10%
8. Erinevate kaasamisviiside rakendamine, loomaks eri vajadustele ja võimalustele vastavaid osalemise viise ja erjutamiseks osalemist	53%	35%	12%
9. Analüüsimine, milliseid avalikke teenuseid saaks ja oleks vaja lepinguliselt ühendustele üle anda	55%	39%	6%

Muu õigusloome alal koondasime tähelepanekuid ja ettepanekuid seoses tulumaksuseaduse muudatustega (sh tulumaksusoodustustega ühenduste nimekirja temaatika) ja esitasime Rahandusministeeriumile põhjaliku ülevaate probleemidest ja lahendusvariantidest, tõsi, sootuks põhjalikumalt, kui ministeerium soovinuks. Justiitsministeeriumile tegime ettepaneku leevendada sihtasutuste meie hinnangul põhjendamatult jäiku auditeerimisnõudeid, aga nendele vastati viisaka äraütlemisega. Meie ettepanekud on saadaval www.ngo.ee/seisukohad. Aasta lõpus kommenteerisime ELi finantsregulatsiooniga ja tulevase Euroopa kodanikualgatuse eelnõuga seonduvat, need teemad kanduvad üle ka alanud aastasse.

Eesmärk 8: koostöös ministeeriumidega korrastame ühenduste avaliku võimu poolse rahastamise süsteemi, et see oleks läbipaistev, piisav ja tulemuslik

Avaliku võimu poolse rahastamise korrastamisel meie panust 2009. aastal väga vaja ei läinud, sest eelkõige tegeleti valitsuse poolt olukorra uurimisega, kus pearolli täitis poliitikauuringute keskus Praxis. Valmistusime omalt poolt selleks, kui töö rahastuskontseptsiooni endaga hakkab ning lõime EMSLi juurde rahastus-eestkostega tegeleva töötaja ametikoha. Sama inimene jätkab ka tööd meie eurofondide võrgustikuga, mille eesmärk on seista ühenduste huvide eest ELi toetuste rakendamisel.

Eesmärk 9: loome avalike teenuste üleandjate ja osutajate info- ja nõustamissüsteemi

Käivitasime oma avalike teenuste projekti novembrist ning see koosneb kahest osast. Esiteks loome selle käigus Minu Eesti mõttelalgute ideedest seitse uut avalikku teenust, mida saavad osutada kodanikuühendused või kogukonnad e-vahendite abil, teiseks loome veebikeskkonna, kus teenuste üleandmise kohta infot vahendada ja nõu anda. Meie partneriteks on Vigala vald ja Viljandi linn ning Eesti Disainikeskus. Projekt kestab 2011. aasta veebruarini, seda juhib Geroli Peedu. Lähemalt saab lugeda www.ngo.ee/seitse.

Eesmärk 10: analüüsime ühenduste arengut ja arenguvajadusi ning aitame neid lahendada

Nagu igal aastal, viisime sügisel läbi USAIDi Kesk- ja Ida-Euroopa ning endise Nõukogude Liidu riikide mittetulundussektorite jätkusuutlikkuse uuringu Eesti intervjuud. Suve hakul avaldati 2008. aasta tulemused, millega saab tutvuda www.ngo.ee/indeks. Lõppenud aasta seis peaks avalikuks saama omakorda kevadel 2010.

Uue algatusena viisime läbi uuringu "Suutlik sektor" esimese küsitluse, kus keskendusime majanduslanguse mõjudele ühenduste tegevusele. Loodame sellest kujundada regulaarse uuringu, kus iga kord võtta fookusse mõni spetsiifiline probleem, aga samas hoida kätt pulsil ka pikaajalisematel arengutel. Esimese uuringu tulemustega saab tutvuda raportis, mille leiab www.ngo.ee/uuringud, kokkuvõtte peamistest järeldustest ilmus ka Hea Kodaniku ajakirja novembrinumbris (www.ngo.ee/heakodanik, lk 33)

Suutlik sektor: kuidas sündis valim?

Suutliku sektori projekti idee saime USA-st Johns Hopkinsi ülikoolilt, kes viib juba aastaid läbi uuringut, küsides esinduslikult valimit kodanikeühendustelt nende arvamusi ja kogemusi. Selle põhjal saavad avalik sektor ja tugisorganisatsioonid plaanida oma tegevusi, ent nii saab levitada ka ühenduste nutikamaid lahendusi probleemidele.

Et osa küsimusi iga kord kattub, on võimalik ka analüüsida arenguid ajas. Ka meie eesmärk Suutliku sektori valimit koostades oli luua kogum organisatsioonidest, kelle peal regulaarselt, üks-kaks korda aastas olulisi kolmanda sektori arenguga seotud teemasid uurima hakata. Fookusgruppidega võrreldes peaks selline lähenemine andma esinduslikuma läbilõike ühenduste arvamustest ja kogemustest, samas tuleb pikapeale odavam kui iga kord uut valimit koostada.

Lisaks nägime, et kui meil on sadakond organisatsiooni, kellel palume regulaarselt oma arenguküsimustele mõelda, on sellest kasu ka nende organisatsioonide endi ja tervikuna kogu Eesti kolmanda sektori jaoks.

Kuna Eestis puudub korralik ühenduste register, siis saime valimit kokku pannes lähtuda kolmest tunnusest: piirkond, vanus ja tegutsemisvorm. Lisaks jälgisime, et sinna satuks ühendusi erinevatelt tegevusaladelt.

Eesmärk 11: kogume, toimetame ja levitame ühenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti, vene ja inglise keeles

Iganädalane kodanikuühiskonna uudiskiri e-EMSL jätkas ilmumist, vahendades esmaspäeviti olulisemat infot toimuvatest sündmustest, koolitustest, rahastamisvõimalustest, ühenduste tegemistest, käimasolevatest konsultatsioonidest ja muust sellisest. Tellijate arv tõusis aasta lõpuks juba 3300-le.

Kodanikuühiskonna infovõrvas www.ngo.ee suuremaid arendustöid ei toimunud, küll aga on jooksvalt kasvanud selle uudiste maht ning jõudumööda täienenud teabekeskus, kust saab nõuandeid kõikvõimalikes praktilistes ühenduste tegevust puudutavates küsimustes. Kui midagi hingel oli, kirjutasime sellest ka oma ajaveebis www.ngo.ee/blog, aasta lõpus lõime ka oma videokanali www.youtube.com/heakodanik, kus üleval intervjuusid kodanikuühiskonna mõtlejate ja tegijatega.

www.ngo.ee külastatavus

Periood	01.08–31.10.2008	01.08–31.10.2009
Külastusi	29000	43000
Lehevaatamisi	82000	115500
Unikaalseid külastajaid	15000	23000
Venekeelset külastajat	700	3200
Venekeelse lehe valikuid esilehelt	500	1700
Riike	84	87

Ajakirja Hea Kodanik ilmus kolm numbrit: esimese põhiteemaks oli ühenduste juhtimine, teisel Minu Eesti mõttetalgud ja kolmandal kodanikuharidus. Numbrite sisuline tase on üha kasvanud, samuti tiraaž, mis jõudis 4000-ni. Postitame ajakirja EMSLi liikmetele, partneritele igas sektoris, kõigile koolidele, omavalitsustele ja enamikule raamatukogudest. Ajakirjanumbrid on üleval www.ngo.ee/heakodanik, neid saab ka tellida, seni tasuta.

Õnnestus käivitada ammuoodatud töö siinsete venekeelsete kodanikeühendustega, kellega meil tegeleb Tatjana Lavrova. Suvest peale on nüüd olulisim Eesti kodanikuühiskonna-alane info olnud kättesaadav ka vene keeles ning tulemused on juba olnud väga head: meie venekeelse võrgustiku kontaktide arv kasvas 200-lt 700-le, venekeelse www.ngo.ee külastajate arv suurenes rohkem kui 450%. Lisaks toimub tihe venekeelne meediasuhtlus.

Elavnemist on näha ka www.ngo.ee ingliskeelsel lehel, kus püüame tõlkida olulisema info, millest võiks kasu olla ka teistes riikides elavatele kodanikuühiskonna-huvilistele. Meil on seejuures abiks kümnekond vabatahtlikku – seegi EMSLi jaoks suhteliselt uus kogemus.

Eesti kogemuste levitamiseks korraldasime kevadel traditsioonilise hommikukohvi siinsetele välissaatkondadele ning vastavalt kutsetele ja vajadusele osalesime ka rahvusvahelistel konverentsidel ja seminaridel, kuhu meid eelkõige kutsutakse jagama kogemusi avaliku ja kolmanda sektori suhete alal.

Osaleme Euroopa katusorganisatsioonide võrgustiku ENNA tegevuses, üleilmses kodanikuühenduste liidus CIVICUS (kus taas töötab ka meie nõukogu liige Kristina Mänd) ning Euroopa kolmanda sektori juhtide võrgustikus Euclid.

3. Tegevussuund: oskused

Eesmärk 12: korraldame koolitusi ühenduste arenguks vajalikel teemadel, eelkõige juhtimisega seotud küsimustes

Meie suurim koolitus-ettevõtmine suvekool keskendus seekord ühenduste tegevuse tulemuste mõõtmisele ja mõju hindamisele, toimudes septembris Lääne-Virumaal Raudsillal. Loe lähemalt www.ngo.ee/suvekool.

Uute algatustena toimus märtsis EMSLi esimene kevadkool, mille teemaks olid läbirääkimisoskused (vaata lähemalt www.ngo.ee/kevadkool) ning kevadel proovisime esimesi juhtimise jututubasid (www.ngo.ee/jututoad) – need ei ole niivõrd klassikalised koolitused kui praktikute kohtumis- ja kogemuste vahetamise õhtud. Mõlemad jätkuvad ka alanud aastal.

Alustavate ühenduste koolitushankel meie pakkumine seekord ei võitnud ning samuti ei õnnestunud rahastust leida plaanitavale edasijõudnute taseme juhtimiskoolituste projektile. Seda enam jäi aega tellimuskoolitusteks: neid kogunes 21, kokku umbes 1300 inimesele. Meie pakutavate koolitustega saab tutvuda www.ngo.ee/koolitus.

Arengukavadest hasardiga

Suvekoolis oleme traditsiooniliste loengute-seminaride kõrval alati kasutanud ka aktiivsemaid õppevorme, nagu simulatsioonid, maailmakohvik või muu. Seekord, kui teemaks oli oma ühenduse tegevuse hindamine ja mõju mõõtmine, võtsime kasutusele maastikumängu. Osalejad jagunesid võistkondadeks, kes Raudsilla erinevate püstkodade vahel lahendasid mitmesuguseid teemakohaseid ülesandeid. Pooled ülesannetest nõudsid pigem teadmisi (näiteks: kuidas lugeda finantsaruannet), pooled pigem loovust (näiteks: jaga soovitusi ürituse ökoloogilise jalajälje vähendamiseks). Ühes palusime osalejatel pakkuda indikaatoreid EKAKi eesmärkide hindamiseks – sellega tegeles samal ajal ka Siseministeeriumi juures koos käinud töörühm. Kui üldiselt on teema küllaltki igav ning arengukavade koostajad pigem hädas, et keegi ei soovi ega suuda asjalikult kaasa rääkida, siis nüüd nägime, kuidas mänguline vorm pani osalejaid lausa hasartselt indikaatoreid pakkuma. Ühtlasi mõtestati lahti, kuidas osalejate endi organisatsiooni tegevus EKAKi eesmärke aitab saavutada. Paljudele oli see üldse esimene kord pea kümne aasta vanuse EKAKi sisuga lähemalt tutvuda ning üldiseks hinnanguks oli, et eesmärgid on kaunis "udused". Maastikumängu käigus välja pakutud indikaatorid edastasime ka Siseministeeriumile.

Eesmärk 13: koolitame ja nõustame ühenduste partnereid avalikus ja äri sektoris koostööks ühendustega

Aasta läbi kestis Paremate poliitikate projekt, kus koos Praxisega anname ministereeriumidele nõu kaasamisoskuste arendamiseks. Lisaks jooksvale nõustamisele katsetasime Eestis esimest korda ühe valdkondliku arengukava (Justiitsministeeriumi eestveetav kuritegevuse ennetamise arengukava) koostamisel kaasamismeetodit kodanike foorum, kus osalejad valitakse juhuvalimiga, et saada sel moel ülevaadet n-ö tavalise inimese arvamusest. Meetod näis töötavat ning sellega soovime jätkata. Loe projektist lähemalt www.ngo.ee/tof.

Äri sektoriga otseselt EMSLi suuremat koostööd ei toimunud (küll aga Minu Eesti projektil), märkimist väärib ehk koostöö Swedbankiga, kus aitame valida nende kodanikuühendusi annetuskeskonda. Muud kontaktid on olnud pigem juhuslikud.

Kodanike foorum: vastuseis MTÜ-delt

"Paremate poliitikate projekti" raames katsetasime esmakordselt Eestis ühe siseriikliku arengukava (kuritegevuse ennetamine) koostamisel kaasamismeetodit kodanike foorum.

Kodanike foorumil osalejad leitakse juhuvalimiga, nagu avaliku arvamuse küsitlustes - vaid selle vahega, et telefoni teel mõnele küsimusele vastamise asemel tulevad osalejad kokku ja tegelevad ühe teemaga süvitsi, tavaliselt päeva või paar.

Võrreldes kaasamismeetoditega nagu konsultatsioonid ja töörühmad jms (kus võivad hakata domineerima kõige häälekamad ja kõneosavamad huvirühmad, kes samas ei pruugi olla kõige omakasupüüdmatumad), on selle meetodi eeliseks võimalus saada infot just „tavalistelt inimestelt“: mida nemad oluliseks peavad, milliseid lahendusi eelistavad, mida pelgavad jne. Lisaks on sel ka tugev kodanikuhariduslik efekt – need inimesed hakkavad tavaliselt palju rohkem huvituma nii sellest teemast kui ühiskonna asjadest üldisemalt ja õpivad palju uut. Muidugi ei asenda see rääkimist erinevate asjatundjatega, aga täiendab seda.

Ootamatusena kohtasime aga vastuseisu meetodile just samas valdkonnas tegutsevate MTÜ-de seast, kes pidasid valeks nõ. tavaliste inimeste kaasamist, kes ei ole kahtlemata sama põhjalikke teadmisi teemast nagu sellega igapäevaselt tegelevatel spetsialistidel kasvõi neis samades MTÜ-des.

Ilmselt põhjustas vastuseisu ka nende MTÜ-de eelnevad halvad kogemused ministereeriumiga, mistõttu kardeti, et kodanike foorumil osalejate arvamusi hakatakse nende omade vastu mängima. Tegelikult ei asenda foorum meetodina spetsialistide kaasamist, küll aga täiendab seda, ning seda püüdsime omalt poolt seletada nii ministereeriumile kui ka neile MTÜ-dele.

Eesmärk 14: anname välja õppematerjale

Valmis sai kaasamise käsiraamat vabaühendustele ja ametnikele, mis on saanud positiivset tagasisidet. Autoriteks Riigikantselei Hille Hinsberg ja EMSLi Urmo Kübar. Esimene trükk hakkab paberil otsa saama, millalgi teeme kindlasti ka teise, täiendatud trüki. Elektrooniliselt on raamat kättesaadav aga www.ngo.ee/trykised.

Ilmus ka õhemat õppekirjandust – Alari Rammo koostatud eesti- ja venekeelsed juhendid, kuidas asutada mittetulundusühendust ning kuidas toime tulla raamatupidamise ja maksudega; vene ja inglise keeles ilmusid aga Eesti kodanikuühiskonda tutvustavad trükised. Neidki saab lugeda www.ngo.ee/trykised.

Eesmärk 15: aitame vabaühendustel leida lahendusi nende tööd takistavatele probleemidele

Aasta läbi kestis arenguprogramm, kus aitame kokku 20 kodanikuühendusel põhjalikult analüüsida oma tegevust ja tugevust, leida üles peamised arenguvajadused ning viia neid kokku partneritega, kellega koos probleeme lahendada (või siis leida teistsuguseid lahendusi, sõltuvalt vajadusest). Aasta esimeses pooles valisime välja viimased osalejad, toimus mitmeid ühisseminare ning muidugi individuaalseid kohtumisi ja suhtlemist, esimesed organisatsioonid alustasid koostööd partneritega. Projekt lõpeb EMSLi suvekooliga 2010. aastal ning parajasti otsime võimalusi, et sügisel ka uute organisatsioonidega jätkata, sest meetodika on end igati õigustanud. Loe lähemalt www.ngo.ee/tagatargemaks.

Osa EMSLi päevadest täidab organisatsioonide nõustamine nii telefoni, e-kirja kui kohtumiste teel, eelkõige küsimustes, mis puudutavad tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja või siis nende põhikirju ja juhatusega seonduvat. Oleme aidanud organisatsioone ja inimesi ka annetuste vahendamisega ja partnerite leidmisega ning muuga, mida meilt küsitakse ja kus vastata oskame. Täpset arvestust kõnede-kirjade hulga üle ei pea, kui hinnanguliselt on neid aasta peale mõnesaja ringis.

Kuidas katusorganisatsioon saab oma liikmete arengule kaasa aidata?

Usume, et "Taga targemaks" projektiga oleme leidnud mudeli, mida saavad kasutada oma liikmete arengule kaasa aitamiseks ka teised katusorganisatsioonid.

Lühidalt on mudel järgmine: valisime soovijate hulgast neljas jaos (et töökoormust jaotada) välja 20 organisatsiooni, kelle puhul uskusime, et neil on valmisolek ja tahe oma arenguga tegeleda ning meie saame neid seejuures aidata. Seejärel töötame koos organisatsiooniga tema hetkeseisu analüüsimise kallal ning lepime kokku prioriteetides. Valdavalt on vajadused jagunenud nelja klassi: organisatsiooni, juhtimise, turu ja klientide ning tegevuskeskkonnaga seotud vajadused. Sõltuvalt vajaduse sisust oleme mõningaid lahendanud päevaste aruteluseminaride korraldamisega projektis osalejatele, teiste puhul leidnud organisatsioonidele vabatahtlikke partnereid (nagu näiteks Kristjan Otsmann, Toomas Tamsar, Siim Raie, Monika Salu, Rait Talvik, Eimar Veldre, Saima Mänd, Kaidi Holm, Ina Trepp, Riina Varts, Ene Rammo, Ants Sild jt). On ka vajadusi, mille lahendamiseks oleme soovitanud organisatsioonil spetsiaalne toetustaotlus kirjutada. Nii ongi seitse meie programmis osalejat saanud toetust näiteks KÜSKilt.

Raamatupidamise aastaaruanne

Tegevjuhtkonna deklaratsioon

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (edaspidi EMSL) juhatus deklareerib oma vastutust lehekülgedel 15 kuni 25 esitatud raamatupidamise aastaaruande koostamise eest ja kinnitab, et:

- raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga;
- raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt EMSL finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
- kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande valmimise kuupäevani, on raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
- EMSL on jätkuvalt tegutsev.

Urmo Kübar
juhataja

19. mail 2010

Bilanss

(kroonides)

	31.12.2009	31.12.2008	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	2 208 856	2 053 541	2
Nõuded ja ettemaksud	64 063	153 246	3
Kokku käibevara	2 272 919	2 206 787	
Põhivara			
Materiaalne põhivara	58 900	34 283	4
Kokku põhivara	58 900	34 283	
Kokku varad	2 331 819	2 241 070	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	140 098	566 455	5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	1 456 291	905 657	7
Kokku lühiajalised kohustused	1 596 389	1 472 112	
Kokku kohustused	1 596 389	1 472 112	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	768 958	548 516	
Aruandeaasta tulem	-33 528	220 442	
Kokku netovara	735 430	768 958	
Kokku kohustused ja netovara	2 331 819	2 241 070	

Tulemiaruanne

(kroonides)

	2009	2008	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	108 037	89 992	
Annetused ja toetused	5 225 947	3 094 931	7
Muud tulud	367 326	248 085	8
Kokku tulud	5 701 310	3 433 008	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-23 800	-38 000	
Mitmesugused tegevuskulud	-4 386 704	-2 195 315	9
Tööjõukulud	-1 388 686	-995 373	10
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-9 022	-20 144	4
Muud kulud	-2 246	-1 732	
Kokku kulud	-5 810 458	-3 250 564	
Kokku põhitegevuse tulem	-109 148	182 444	
Finantstulud ja -kulud	75 620	37 999	
Aruandeaasta tulem	-33 528	220 443	

Rahavoogude aruanne

(kroonides)

	2009	2008
Rahavood põhitegevusest		
Põhitegevuse tulem	-109 148	182 444
Korrigeerimised		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	9 022	20 144
Kokku korrigeerimised	9 022	20 144
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	89 183	-128 926
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	124 006	1 210 302
Kokku rahavood põhitegevusest	113 063	1 283 964
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-33 368	-23 190
Laekunud intressid	75 616	37 999
Kokku rahavood investeerimistegevusest	42 248	14 809
Rahavood finantseerimistegevusest		
Makstud intressid	4	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	4	0
Kokku rahavood	155 315	1 298 773
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2 053 541	754 768
Raha ja raha ekvivalentide muutus	155 315	1 298 773
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2 208 856	2 053 541

Netovara muutuste aruanne

(kroonides)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2007	548 516	548 516
Aruandeaasta tulem	220 442	220 442
31.12.2008	768 958	768 958
Aruandeaasta tulem	-33 528	-33 528
31.12.2009	735 430	735 430

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

EMSL 2009. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Eesti kroonides.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuiseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Eesti Panga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2009 on ümber hinnatud Eesti kroonidesse bilansipäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõude ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud müüdü toodangu kulus. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 180 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Lootusetud nõuded on bilansis alla hinnatud tõenäoliselt laekuva summani. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 10 000 krooni ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalselt põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulum.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 10000

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Muu materiaalne põhivara	3

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustused

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi. Finantskohustused kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse tulemiaruanDES proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse tulemiaruanDES eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse tulemiaruanDES real "annetused ja toetused".

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t. sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse tulemiaruanDES real "annetused ja toetused".

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglases väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt.

Mittesihotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

EMSL tulemiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisa 2 toodud kasumiaruanDE skeemi nr 1 alusel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused. Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmned bilansi kuupäeva, 31. detsembri 2009 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Raha

(kroonides)

	31.12.2009	31.12.2008
Sularaha kassas	389	1 555
Arvelduskontod	2 208 467	2 051 986
Kokku raha	2 208 856	2 053 541

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(kroonides)

	31.12.2009	31.12.2008
Nõuded ostjate vastu	24 063	153 246
Muud nõuded	40 000	0
Kokku Nõuded ja ettemaksed	64 063	153 246

Lisa 4 Materiaalne põhivara

(kroonides)

	Muu materiaalne põhivara	Kokku
31.12.2007		
Soetusmaksumus	219 771	219 771
Akumuleeritud kulum	-188 533	-188 533
Jääkmaksumus	31 238	31 238
Ostud ja parendused	23 190	23 190
Amortisatsioonikulu	-20 144	-20 144
31.12.2008		
Soetusmaksumus	242 961	242 961
Akumuleeritud kulum	-208 677	-208 677
Jääkmaksumus	34 284	34 284
Ostud ja parendused	33 638	33 638
Amortisatsioonikulu	-9 022	-9 022
31.12.2009		
Soetusmaksumus	276 599	276 599
Akumuleeritud kulum	-217 699	-217 699
Jääkmaksumus	58 900	58 900

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed

(kroonides)

	31.12.2009	31.12.2008	Lisa nr
Võlad tarnijatele	69 841	330 469	
Võlad töövõtjatele	29 079	15 476	
Maksuvõlad	6 161	42 805	6
Muud võlad	35 017	177 705	
Kokku võlad ja ettemaksed	140 098	566 455	

Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(kroonides)

	31.12.2009	31.12.2008
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks	2 183	14 743
Sotsiaalmaks	3 530	26 014
Kohustuslik kogumispension	0	1 529
Töötuskindlustusmaksed	448	519
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	6 161	42 805

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(kroonides)

Brutomeetod				
	31.12.2008	Saadud	Tulu/ Amortisatsioon	31.12.2009
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Avatud Eesti Fond	736 320	283 089	-720 415	298 994
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	0	1 089 796	-146 339	943 457
Integratsiooni Sihtasutus	0	327 496	-202 496	125 000
Riigikantselei	0	500 000	-500 000	0
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	26 672	2 402 026	-2 428 698	0
Rahandusministeerium	0	279 015	-279 015	0
Muud sihtfinantseerimised	0	31 395	-31 395	0
Siseministeerium	142 664	700 000	-753 824	88 840
USAID	0	83 595	-83 595	0
Sihtotstarbelised annetused	0	80 170	-80 170	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	905 656	5 776 582	-5 225 947	1 456 291
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	905 656	5 776 582	-5 225 947	1 456 291

Lisa 8 Muud tulud

(kroonides)

	2009	2008
Tehtud kulutuste tagastus	42 418	0
Ürituste osalustasud	89 030	70 235
Koolitused, loengud, analüüsid	233 678	170 635
Trükiste müük	2 200	7 215
Kokku muud tulud	367 326	248 085

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud

(kroonides)

	2009	2008
Mitmesugused bürookulud	29 544	118 980
Kommunaalkulud	6 231	35 656
Ostetud teenused	162 910	570 889
Sidekulud	14 680	36 789
Pangateenused	3 245	1 948
Raamatupidamine ja audit	82 485	86 730
Kirjastuskulud	69 943	272 189
Transport, lähetus, koolitus	55 097	120 581
Seminaride korraldamine	68 985	829 938
Projekt Paremad poliitikad	317 711	70 214
Projekt Vabaühenduste manifest	205 271	0
Projekt Venekeelsed vabaühendused	37 846	0
Projekt Vmeste	47 501	0
Projekt Suutlik sektor	66 274	0
Projekt Suvekool	148 991	0
Projekt Kodanikuühiskonna konverents	334 340	0
Projekt Taga targemaks	86 129	0
Projekt Teeme ära!	2 281 301	0
Projekt Hea Kodanik	330 083	0
Projekt Avalikud teenused	22 263	0
Muud	15 874	51 401
Kokku mitmesugused tegevuskulud	4 386 704	2 195 315

2009. aastal on muudetud andmete esitusviisi tuues välja olulisemate projektide kulud eraldi, 2008. andmed sisaldavad ka perioodil läbiviidud projektidega otseselt seotud kulusid liikide kaupa.

Lisa 10 Tööjõukulud

(kroonides)

	2009	2008
Palgakulu	1 027 069	735 620
Sotsiaalmaksud	348 014	244 277
Puhkuseresvikulu	13 603	15 476
Kokku tööjõukulud	1 388 686	995 373
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	4	4

Lisa 11 Kasutusrent

(kroonides)

Aruandekohustuslane kui rentnik	2009	2008
Kasutusrendikulu	74 094	56 700
Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest rendilepingutest		
	31.12.2009	31.12.2008
12 kuu jooksul	70 000	0
1-5 aasta jooksul	125 000	0

Lisa kajastab kontoriruumide rendikulusid, millest on lahutatud allrentnike poolt tagastatud või eeldatavasti tagastamisele kuuluvad summad. 2009. aastal esitas arveid kaks firmat, järgmistel perioodidel Rotermann City OÜlt vastavalt 19.10.2009 alanud kolmeaastasele lepingule.

Lisa 12 Seotud osapooled

(kroonides)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2009	31.12.2008
Juriidilisest isikust liikmete arv	106	98
Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2009	2008
Arvestatud tasu	252 000	228 000

Aruande digitaalallkirjad

Mittetulundusühing Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (registrikood: 80005069) 01.01.2009 - 31.12.2009 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
URMO KÜBAR	Juhatuse liige	20.05.2010

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Mittetulundusühing Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit nõukogule

Oleme auditeerinud kaasnevat MTÜ Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2009 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta tulemiaruanne, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet, aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkonna kohustuseks on raamatupidamise aastaaruande koostamine ning õige ja õiglase esitamine kooskõlas Eesti hea raamatupidamistava nõuetega. Selle kohustuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta, asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamishinnangute tegemine.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega, mis nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunne, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnaõtjate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad vandeauditori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab vandeauditor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhtkonna poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et meie kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt Mittetulundusühing Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit finantsseisundit seisuga 31.12.2009 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Ivar Kiigemägi
Ernst & Young Baltic AS
Rävala pst 4, 10143 Tallinn

21. mai 2010

Audiitorite digitaalallkirjad

Mittetulundusühing Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (registrikood: 80005069) 01.01.2009 - 31.12.2009 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
IVAR KIIGEMÄGI	Vandeaudiitor	21.05.2010

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Kodanikuõiguste kaitse ja eestkoste; teatud elanikegrupi huvide kaitse	94991	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
E-posti aadress	info@ngo.ee
Faks	+372 6645078
Telefon	+372 6645077
Veebilehe aadress	www.ngo.ee